

”Runoilijan kamari”

Rauni Luoma kertoo paljon lukijoita ja ystäviä saaneessa muistelmateoksessaan **Ilon ja murheen näyttämöllä**, ainakin Oulussa joulun alla kysytty ja sen jälkeen paljon puhuttu kirja, omasta ja perheensä oululaisesta asumisesta syntymästä, 1911, aina Yhteiskoulun (-lyseon) keskikouluvuosien ohi. Ensin **Juho Luoman** perhe asui Tuomi-yhtiössä, sitten Franzénin talossa.

Franzénin talossa oli iso vintti, senhän tiedämme. ”Vanhalla vintillä kummittelee”, oli jo siihen mennessä kirjoittanut **Ilmari Kianto**. Franzénin vintillä kummitteli Luoman Rauni. Näytteleminen näyttäisi olleen hänellä verisä jo lapsuudesta alkaen. Sen hän oli aloittanut jo Tuomessa aivan pikku tyttönä.

Tietämättään, näin kuuluisa näyttelijättäremme kertoo, hän tuli näytelleeksi Talon Henkeä — siis Franzénin talon, juuri sinä päivänä, kun talo sanomalehtien mukaan olisi täyttänyt sata vuotta.

Sata vuotta! Nykyisen Fran-

zénin talon tiedetään valmistuneen asuttavaksi 1829. Siitäköhän vuodesta olisi kysymys. Rauni ei mainitse vuotta, joten täytynee kysyä sitä häneltä itseltään. Olisi kiinnostavaa katsoa, mitä lehdet silloin tiesivät talon vaiheista. Vuonna 1929 Rauni Luoma on ollut jo vartunut neitonen. En rupea sen enempää selostamaan, lukekaa itse!

Kirja kokonaisuutena toki kiinnostaa, mutta tässä on nyt tällaisia paikallisesti mielenkiintoisia yksityiskohtia. Rauni Luoman kuuleman mukaan Franzénin talon perustuksista osa olisi ollut 1720-luvulta. Söpisi palapeliin hyvin! Myös hän mainitsee itsensä C. L. Engelin talon arkkitehdiksi, mitä tutkijat nyt sitten eivät kuitenkaan ole onnistuneet todistamaan.

”Runoilijan kamari”! Rauni Luoma kertoo, että talon vintillä oli pieni huone, jota sanottiin runoilijan kamariksi. Heidän aikanaan siinä asuivat perheen pojat, Valio ja Juhani, Jusu. Ensimmäisen kerran kuu-

len tällaisesta, niin moneen kertaan kuin Franzénin talosta onkin yritetty ja yritetään yhä tehdä runoilija **Frans Michae-**lin syntymä- ja kotitalo.

Vinttikamarit mainitaan talon tutkijain papereissa konttorihuoneiksi, mutta kukapa tietää, missä käytössä ne olivat 1830-luvulla, jolloin vasta piispaksi Härnösandiin nimetty F. M. Franzén viimeisen kerran vieraili Oulussa. Vuotta en ole vielä saanut selville, mutta ehkä se selviää. Franzéneilla olisi nimittäin silloin ollut sukkukokous — ainakin tätä sanaa käytetään — Oulussa, ja tietysti piispa asui veljensä Johanin talossa. Varsinainen asuin kerros tuolloin näyttäisi kuitenkin olleen toinen kerros, mutta enempää en sano.

Runoilijan kotitalo Franzénin talo tietenkään ei ole vaikkakaan hyvin sitkeähenkinen tällainen perimätieto tuntuu olevan. Viimeksi Franzénin taloa mainostetaan runoilijan syntymäkotina Otavan ”Isossa maamekirjassa”, Finlandiassa, osa 8, mikä asiavirhe ei tietenkään ole Otavan vika. Muuten paljon mielenkiintoista tietoa myös Oulusta.

Tässä uskossa erkani joukostamme myös runoilija-piispasta runoilut **V. A. Koskenniemi**, joka tietysti tiesi Franzénin Oulun jos muutkin vuodet, mutta ei tietenkään runoilijaedeltäjänsä asumisia. Tuli puheeksi, kun kävelimme talon ohi, enkä raskinut oikaista, kun en halunnut tuottaa kunioitettavalle ikämiehelle pettymystä.